

خطر بازگشت بحران؛ بیماری یونان و دردمسار اروپا

وحشت یورو، امید دلار، تب طلا و افت و خیز نفت

● بهاره صفاری اصفهانی

اکنون نه یونان، اسپانیا و پرتغال که کل کشورهای منطقه یورو در وحشت فروپاشی به سر می‌برند. یورو، آمال پولی اروپای واحد و نماد اقتدار اقتصادی ساکنان قاره سبز، رنگ باخته است و به رغم تلاش‌ها و حمایت‌ها، هنوز اعتماد جهانی به احیای زود هنگام اقتصاد اروپا جدی نیست و بیم آن می‌رود که بحران به اقتصاد جهان برگردد. از نوسان ارزش دلار، یورو، طلا و نفت را در شرایط جهانی باید در شرایط حاکم بر اقتصاد منطقه یورو جست‌وجو کرد.

ریاضت اقتصادی، تحسین اروپا و اعتراض مخالفان

چهارم مارس ۲۰۱۰ برابر با ۱۳ اسفند ماه ۸۸ دولت یونان سیاست جدید اقتصادی خود را که یک سیاست ریاضتی بود، اعلام کرد تا بلکه با افزایش مالیات‌ها و کاهش هزینه‌های دولتی، چهار میلیارد و ۸۰۰ هزار یورو درآمد کسب کند. کم‌کم زمزمه اعتراض‌ها در خیابان‌های آتن شعله کشید، زیرا دولت ناچار به کاهش مزایای دوران مرخصی کارکنان دولت و کاهش رشد حقوق بازنشستگان شد. این اقدام دولت یونان در واقع چراغ سبزی به اتحادیه اروپا برای تشدید انضباط مالی بود تا بلکه بتواند از کمک‌های اتحادیه برخوردار شود. دولت سوسیالیست جورج پاندرئو، رئیس‌جمهور یونان، شرایط سختی را پیش رو دارد؛ شرایطی که آقای رئیس‌جمهور آن را به شرایط جنگی تشبیه می‌کند چرا که باید تلاش زیادی به خرج دهد تا کسری بودجه ۱۲٫۷ درصدی یونان را که چهار

صندوق پولی اروپا؛ دارویی برای بحران

۸ مارس ۲۰۱۰ برابر با ۱۷ اسفند ۸۸ دو کشور آلمان و فرانسه از تشکیل یک صندوق پول اروپایی خبر دادند که هدف از تأسیس این صندوق کمک به آن دسته از کشورهای عضو اتحادیه اروپاست که با مشکل بدهی‌های سنگین روبه‌رو هستند. هر چند جزئیات بیشتری از این تصمیم اعلام نشده است، به گفته وزیر دارایی آلمان، سازوکار این صندوق مشابه صندوق بین‌المللی پول خواهد بود. البته کارشناسان اذعان می‌کنند موفقیت دو کشور برای ایجاد صندوق پولی اروپا نیازمند همراهی و همکاری دیگر اعضای اتحادیه پولی یورو است. آیا این صندوق می‌تواند از تسری بیماری اقتصاد یونان به سایر کشورها در آینده جلوگیری کند؟ دومینیک اشتراس خان، رئیس صندوق بین‌المللی پول می‌گوید: بعید است بحران مالی یونان به سایر کشورهای منطقه یورو کشیده شود.

امید به رونق دلار

تحولات اقتصاد جهانی نشان از زنده شدن امیدها به رونق دلار و بهبود وضعیت اقتصاد آمریکا در اردیبهشت ماه حکایت داشت تا آنجا که در هفته نخست این ماه، دلار در برابر تمام ارزهای معتبر، به استثنای دلار کانادا، تقویت شد. علت اصلی تقویت دلار، تشدید نگرانی‌ها درباره بحران مالی یونان از یک سو و انتشار ارقام امیدوارکننده از اقتصاد آمریکا بود. آمارهای رسمی نشان داد که در برخی از کشورهای عضو منطقه یورو هم کسری بودجه و هم بدهی‌ها نسبت به تولید ناخالص داخلی از رشد شدیدی در سال ۲۰۰۹ برخوردار بود. پیام این آمارها این بود که علاوه بر یونان، سایر کشورهای عضو منطقه یورو نیز در ماه‌های آینده دچار بحران مالی می‌شوند. اما تقویت ارزش دلار در برابر تمام ارزهای معتبر دنیا در بازارهای جهانی در هفته دوم اردیبهشت ادامه یافت، بویژه اینکه همزمان با مذاکرات مقامات اتحادیه اروپا با دولت یونان برای یافتن راه بهتر مؤسسه رتبه‌بندی اعتباری استاندارد اند پورز، رتبه اعتباری بدهی‌های دولتی پرتغال را به سطح اوراق قرضه بی‌ارزش (Junk bond) کاهش داد چرا که نسبت کسری بودجه پرتغال به تولید ناخالص داخلی از ۲،۸ درصد در سال ۲۰۰۸ به ۹،۴ درصد در سال ۲۰۰۹ افزایش یافت و نسبت بدهی دولت پرتغال به تولید ناخالص داخلی از ۶۶،۳ درصد در سال ۲۰۰۸ به ۷۶،۸ درصد در سال ۲۰۰۹ رسید. این مسئله باعث تقویت بیشتر دلار شد، بویژه اینکه از یک سو انتظار می‌رفت شورای سیاست‌گذاری بانک مرکزی آمریکا در بیانیه پایانی اجلاس دو روزه خود دورنمای اقتصادی این کشور را امیدوارکننده توصیف کند و از سوی دیگر، افزایش نرخ‌های بهره در برخی از کشورهای صنعتی شروع شده بود. در این هفته به نقل از رئیس صندوق بین‌المللی پول اعلام شد حجم برنامه کمک مشترک منطقه یورو و صندوق بین‌المللی پول به یونان حدود ۱۱۰ - ۱۲۰ میلیارد یورو طی سه سال خواهد بود. اعلام این خبر در کنار گزارش مؤسسه استاندارد اند پورز درباره کاهش رتبه اعتباری بدهی‌های دولتی اسپانیا، باز هم به نفع دلار و به ضرر یورو منجر شد چرا که خبر از طولانی شدن بیش از انتظار دوران رکود اقتصادی می‌داد و کسری بودجه دولت اسپانیا از ۴،۱ درصد و بدهی‌های آن از ۳۹،۷ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۰۸ میلادی به ترتیب به ۱۱،۲ درصد و ۵۳،۲ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۰۹ میلادی رسید. هفته سوم اردیبهشت باز هم داستان هفته نخست تکرار شد و دلار در برابر تمام ارزها، به استثنای یین ژاپن، تقویت شد. هر چند یکشنبه دوم ماه مه میلادی، وزیران دارایی منطقه یورو و صندوق بین‌المللی پول با پرداخت ۱۱۰ میلیارد یورو (معادل ۱۴۷ میلیارد دلار) کمک به یونان، طی سه سال، موافقت کردند و یک روز بعد بانک مرکزی اروپا اعلام کرد با تغییر قوانین قبلی، همچنان اوراق قرضه دولتی یونان را، بدون توجه به کاهش رتبه اعتباری آن، به عنوان ودیعه قبول خواهد کرد. این اقدام بانک مرکزی اروپا در شرایطی صورت می‌گیرد که مؤسسه استاندارد اند پورز رتبه اعتباری بدهی‌های دولتی یونان را بی‌ارزش ارزیابی کرده بود. بر اساس قوانین قبلی بانک مرکزی اروپا، چنانچه دو مؤسسه رتبه‌بندی عمده دیگر یعنی Moody's و Fitch هم رتبه یونان را به سطح اوراق قرضه بی‌ارزش کاهش دهند، بانک‌ها در استفاده از اوراق قرضه دولتی یونان به عنوان ودیعه جهت استقراض از بانک مرکزی اروپا دچار مشکل جدی می‌شوند، اما دلار همچنان سیر صعودی طی می‌کند، چرا؟ دلیل نخست در مورد افزایش ارزش دلار در برابر یورو را باید در اقتصاد آمریکا جست‌وجو کرد؛ آنجا که ارقام امیدوارکننده‌ای درباره رشد درآمد و هزینه‌های اشخاص و افزایش فروش قولنامه مسکن در ماه مارس رسید تا در کنار رشد فعالیت بخش کارخانه‌ای و افزایش ۳۲ هزار نفری استخدام توسط بخش خصوصی در ماه آوریل اعتماد به بازار آمریکا تا اندازه‌ای زنده شود. از سوی دیگر شرط اعضای اقتصاد منطقه یورو مبنی بر اعطای کمک به شرط کاهش ۳۰ میلیارد دلاری هزینه‌های دولتی و افزایش مالیات‌ها باعث اوج‌گیری مخالفت‌ها شد و برخی تردیدها نسبت به تداوم و تسری بحران به سایر کشورهای منطقه یورو، از جمله پرتغال و اسپانیا، این فرضیه بدبینانه را تقویت کرد که شاید اقتصاد منطقه یورو از هم بپاشد. از این رو، ماه اردیبهشت، ماه زنده شدن امیدها به رونق دلار نام گرفت.

برابر بیشتر از سقف مجاز اتحادیه اروپاست، به زیر ۹ درصد کاهش دهد تا بلکه جلوی رشد بدهی ۳۰۰ میلیارد یورویی یونان را بگیرد. اروپا از تصمیم دولت پاپاندرو حمایت کرد اما در داخل کشور آتش اعتراض بلند شد تا آنجا که معترضان تظاهرات ضددولتی و اعتصاب را در دستور کار قرار دادند و افزایش مالیات‌ها و کاهش مزایای کارکنان دولت را ناعادلانه خواندند و حتی آلیکا پاپاریگا، رهبر حزب کمونیست یونان، سیاست‌های دولت را شرم‌آور خواند و دستور قیام علیه دولت را صادر کرد.

سیاستمداران در محاصره بحران یونان

تشدید اعتراض‌ها از یک سو و اوج گرفتن تردیدها نسبت به ورشکستگی یونان از سوی دیگر، برای سیاستمداران اتحادیه اروپا دردسر ساز شد تا آنجا که پس از گذشت بیش از دو ماه در ۷ می ۲۰۱۰ برابر با ۱۷ اردیبهشت ۸۸ آنگلا مرکل، صدر اعظم آلمان و نیکلا سرکوزی، رئیس‌جمهور فرانسه خواستار نظارت بیشتر بر بدهی‌های کشورهای عضو منطقه یورو شدند. مرکل در نشست رهبران منطقه یورو در بروکسل مایوسانه گفت: دیگر زمانی برای اصلاح مقررات بازار باقی نمانده است. ساعتی بعد باراک اوباما در تماس تلفنی به او دلگرمی داد و اعلام کرد: آمریکا از نجات یونان حمایت می‌کند. آلمان اعلام کرد به‌تنهایی ۲۲ میلیارد یورو از کمک ۱۱۰ میلیارد یورویی اتحادیه اروپا را تقبل می‌کند.

ریزش شاخص سهام؛ اوج نگرانی‌ها

خبرها از ورشکستگی یونان، زمزمه فروپاشی اقتصاد منطقه یورو را قوت می‌بخشد. اثرات بحران مالی یونان باعث افت شدید و ناگهانی شاخص سهام بازارهای آمریکا، اروپا و آسیا شد؛ شاخص‌های داو جونز، بورس فرانسه، FTSE انگلیس، DAX آلمان، نیکی ژاپن، همگی سقوط کردند و یورو به سرانحسبی افتاد، بویژه اینکه نتایج انتخابات انگلیس و شکست حزب کارگر تردیدها را نسبت به روی کار آمدن دولت ضعیف دو چندان کرد و به چالش افتادن اقتصاد این کشور هم مزید بر علت شد. اما استعفای گوردون براون از نخست‌وزیری و توافق بر سر تشکیل دولت ائتلافی تا اندازه‌ای از تشدید بحران جلوگیری کرد. اما هنوز همه نگاه‌ها به آتن دوخته شده است. اندرو مالز، تحلیل‌گر مالی مؤسسه سرمایه‌گذاری پیمکو، در ارزیابی خود از این وضعیت اذعان می‌کند: شرایط کنونی یادآور اوضاع سال ۲۰۰۸ و فروپاشی شرکت لیمن برادرز آمریکاست. او می‌گوید: بحران مالی یونان ممکن است به بی‌ثباتی اقتصادی کشورهایی نظیر اسپانیا، پرتغال و ایتالیا که دچار کسری بودجه هستند، بینجامد.

بسته نجات ۱۴۵ میلیارد دلاری

از سوی دیگر رهبران ۱۶ کشور عضو منطقه اقتصادی یورو موافقت خود را با اعطای بسته نجات مالی ۱۴۵ میلیارد دلاری به یونان با هدف مقابله با بحران مالی این کشور اعلام کرده‌اند و دولت آتن قول داد هزینه‌های عمومی خود را کاهش دهد. حوزه مانوئل باروسو، رئیس کمیسیون اروپا اعلام کرد: منطقه یورو هر آن چه را که در توان دارد، انجام خواهد داد تا از ثبات مالی یونان حمایت کند. رهبران منطقه یورو در نشست بروکسل، با تصویب بسته نجات مالی یونان اعلام کردند همه نهادهای اروپایی، از جمله بانک مرکزی اروپا، اقدامات لازم را برای تضمین ثبات مالی منطقه یورو به کار خواهند گرفت.

۱۰ می ۲۰۱۰ وزیران اقتصاد و دارایی کشورهای عضو اتحادیه اروپا بودجه‌ای ۵۰۰ میلیارد یورویی برای جلوگیری از افت ارزش یورو در نظر گرفتند تا نه تنها به نجات یونان کمک کنند، بلکه از گسترش بحران به سایر کشورهای منطقه یورو جلوگیری کنند. از سوی دیگر، صندوق بین‌المللی پول اعلام کرد ۲۵۰ میلیارد یورو برای حفظ ثبات مالی کشورهای «منطقه یورو» کنار می‌گذارد. اتحادیه اروپا از سرایت بحران مالی یونان به اسپانیا و پرتغال و کاهش شدید ارزش و اعتبار یورو نگران است.

ترس از مرگ تدریجی یورو

صعودی بازایستاد و قیمت به سطح ۱,۳۳۰ سقوط کرد. برخی کارشناسان علت را جدی تر بودن بحران یونان و ناکافی بودن وام ۱۱۰ میلیارد یورویی قلمداد کردند و گفتند یونان قدرت کاهش کسری بودجه خود را به ۳ درصد از تولیدات ناخالص داخلی تا سال ۲۰۱۴ ندارد. هراس سراسر اقتصاد اروپا را فراگرفت و چشم‌انداز اقتصادی اروپا منفی گزارش شد و حتی تأثیر بالا رفتن میزان درآمد شرکت‌ها در سه ماهه نخست سال را تا حدودی خنثی کرد. بورس‌های آسیا و اروپا با کاهش ارزش سهام مواجه شدند و این سؤال ذهن همه را به خود مشغول کرد که در صورتی که بحران مشابهی در اسپانیا و پرتغال شکل بگیرد، آیا اتحادیه اروپا توان کمک به این کشورها را خواهد داشت؟ همه به صف فروش یورو و خرید ارزهای معتبر، از جمله دلار، پیوستند. اوضاع از مرگ تدریجی یورو خبر می‌دهد. آیا رهبران اروپا موفق به مهار بحران بی‌اعتمادی می‌شوند؟ جدول شماره یک نوسان قیمت یورو را در بازارهای لندن و نیویورک از ابتدای فروردین تا ۱۷ اردیبهشت نشان می‌دهد.

جدول شماره ۱) نوسان قیمت یورو در بازارهای لندن و نیویورک

تاریخ	یورو (به دلار)	
	لندن	نیویورک
۱۳۸۹/۰۱/۰۴	۱/۳۳۶۱	۱/۳۳۱۶
۱۳۸۹/۰۱/۰۵	۱/۳۳۶۴	۱/۳۲۸۵
۱۳۸۹/۰۱/۰۶	۱/۳۳۹۸	۱/۳۴۱۲
۱۳۸۹/۰۱/۰۹	۱/۳۴۷۶	۱/۳۴۸۰
۱۳۸۹/۰۱/۱۰	۱/۳۴۸۰	۱/۳۴۱۴
۱۳۸۹/۰۱/۱۱	۱/۳۴۸۷	۱/۳۵۱۱
۱۳۸۹/۰۱/۱۲	۱/۳۴۹۷	۱/۳۵۹۰
۱۳۸۹/۰۱/۱۳	.	۱/۳۴۹۶
۱۳۸۹/۰۱/۱۶	.	۱/۳۴۸۱
۱۳۸۹/۰۱/۱۷	۱/۳۴۰۰	۱/۳۴۰۰
۱۳۸۹/۰۱/۱۸	۱/۳۳۳۹	۱/۳۳۵۰
۱۳۸۹/۰۱/۱۹	۱/۳۳۱۳	۱/۳۳۵۴
۱۳۸۹/۰۱/۲۰	۱/۳۳۹۱	۱/۳۴۹۶
۱۳۸۹/۰۱/۲۳	۱/۳۵۹۶	۱/۳۵۸۷
۱۳۸۹/۰۱/۲۴	۱/۳۵۹۶	۱/۳۶۰۵
۱۳۸۹/۰۱/۲۵	۱/۳۶۰۴	۱/۳۶۵۷
۱۳۸۹/۰۱/۲۶	۱/۳۵۳۵	۱/۳۵۷۷
۱۳۸۹/۰۱/۲۷	۱/۳۵۲۶	۱/۳۵۰۹
۱۳۸۹/۰۱/۳۰	۱/۳۴۳۱	۱/۳۴۸۵
۱۳۸۹/۰۱/۳۱	۱/۳۴۹۷	۱/۳۴۳۷
۱۳۸۹/۰۲/۰۱	۱/۳۶۶۰	۱/۳۳۸۹
۱۳۸۹/۰۲/۰۲	۱/۳۳۳۳	۱/۳۲۹۵
۱۳۸۹/۰۲/۰۳	۱/۳۳۰۴	۱/۳۳۷۱
۱۳۸۹/۰۲/۰۶	۱/۳۳۲۳	۱/۳۳۷۸
۱۳۸۹/۰۲/۰۷	۱/۳۳۰۴	۱/۳۱۸۳
۱۳۸۹/۰۲/۰۸	۱/۳۲۰۵	۱/۳۲۱۶
۱۳۸۹/۰۲/۰۹	۱/۳۲۶۲	۱/۳۲۳۳
۱۳۸۹/۰۲/۱۰	۱/۳۲۲۰	۱/۳۳۰۷
۱۳۸۹/۰۲/۱۳	۱/۳۲۳۳	۱/۳۱۹۴
۱۳۸۹/۰۲/۱۴	۱/۳۱۲۶	۱/۲۹۹۳
۱۳۸۹/۰۲/۱۵	۱/۲۹۳۲	۱/۲۸۲۶
۱۳۸۹/۰۲/۱۶	۱/۲۷۳۴	۱/۲۶۰۹
۱۳۸۹/۰۲/۱۷	۱/۲۷۷۱	۱/۲۷۳۵

ماه اردیبهشت اصلاً برای ساکنان منطقه یورو ماه خوبی نبود و همه از بیم سرایت بیماری یونان به دیگر کشورها شب را به صبح رساندند و به چشم نگران خویش دیدند پول واحد اروپا روزهای سختی را سپری می‌کند. در هفته نخست، یورو در برابر تمام ارزهای اصلی بازار تضعیف شد و ناتوان نشان داد و متوسط ارزش یورو در این هفته نسبت به متوسط ارزش آن در هفته ماقبل در برابر دلار ۱,۴۱ درصد کاهش یافت. از سوی دیگر گوردون براون، نخست‌وزیر وقت انگلیس، دستور تحقیق و تفحص از فعالیت‌های بانک امریکایی گلدمن ساکس را به دلیل احتمال فساد مالی صادر کرد و مقامات نظارتی آلمان هم از کمیسیون ارز و اوراق بهادار ایالات متحده خواستند جزئیات بیشتری را در خصوص اتهام این بانک اعلام کنند. بانک یادشده متهم است در اوایل سال ۲۰۰۷ میلادی، مخفیانه اقدام به فروش یک سبد اوراق بهادار مرتبط با وام‌های رهنی کرده است و شرکت پالسون، به عنوان صندوق سرمایه‌گذاری تأمیمنی، که پیشتر نسبت به سقوط ارزش این سبد شرط‌بندی کرده بود، در انتخاب اوراق این سبد دخالت داشته است. انتشار خبر تحقیق و تفحص از بانک امریکایی گلدمن ساکس اعتماد معامله‌گران ارزهای معتبر را، بویژه در مورد تقاضا برای خرید ارزها و دارایی‌های پربرازده کاهش داد. افزون بر این، ابهام در مورد توانایی واقعی یونان در بازپرداخت بدهی‌ها پدیده ریسک‌گریزی در بازارهای ارز را شدت بخشید و این مسئله بیشتر به نفع ین ژاپن بود و تقاضا برای خرید ین را بالا برد. حتی انتشار گزارشی از بهبود شاخص اعتماد اقتصادی آلمان هم باعث چرخش نگاه سرمایه‌گذاران از بحران کسری بودجه یونان نشد چرا که همه سرنوشت یورو را به اقتصاد یونان گره زده قلمداد می‌کنند. با سپری شدن هفته دوم اردیبهشت، باز هم یورو ناتوان از رقابت با سایر ارزهای معتبر نشان داد و متوسط ارزش یورو در هفته دوم نسبت به متوسط ارزش آن در هفته نخست ۰,۹۹ درصد در برابر دلار کاهش یافت. بحران یونان کم بود که گزارش‌های نگران‌کننده از اقتصاد پرتغال مزید بر علت شد و ترس همه‌گیر ساکنان منطقه یورو را فراگرفت تا آنجا که کمتر کسی به گزارش بااهمیت مؤسسه استاندارد اند پورز درباره وخامت اعتباری اسپانیا توجه نشان داد. در این هفته رهبران اروپایی نسبت به نحوه کمک به یونان تردید نشان دادند تا آنجا که انگل مرکل، صدراعظم آلمان، که با زنگ خطری جدی در انتخابات این کشور مواجه شده بود، خواستار رویکردی سخت‌گیرانه در ارائه این کمک‌ها به دولت یونان شد. شهروندان آلمانی اعتراض دارند چرا هزینه بی‌مسئولیتی دولت یونان باید توسط مالیات‌دهندگان آلمانی پرداخت شود؟ زنگ خطر جدی نزدیک‌تر شدن تاریخ سررسید بازپرداخت بدهی‌های یونان به مبلغ ۸,۵ میلیارد یورو در تاریخ ۱۹ ماه مه بود که رنگ یورو را کمرنگ‌تر کرد تا آنجا که بسیاری از کارشناسان اقتصادی اتفاق نظر داشتند که سرمایه‌گذاران اروپایی، سرمایه خود را از بازارهای سهام به سوی سرمایه‌گذاری با درآمدهای ثابت، بویژه در امریکا سوق خواهند داد. البته در این هفته کاهش ۶۸ هزار نفری تعداد افراد بیکار در آلمان به عنوان مهم‌ترین و صنعتی‌ترین کشور اروپا و موتور اقتصادی حوزه پولی یورو اندکی به یورو قوت قلب داد، بویژه اینکه رئیس حزب رقیب دولت آلمان اعلام کرد: در تلاش برای تسهیل شرایط کمک به یونان است و این اظهارنظر به انگل مرکل هم امید داد تا برنامه حمایتی آلمان از یونان را جدی‌تر دنبال کند. البته وضعیت کلی اقتصاد کشورهای ضعیف اروپا مانند یونان، پرتغال، اسپانیا و ایرلند یا حتی ایتالیا کماکان آسیب‌پذیر است و با ریسک نزولی برای یورو همراه است.

در هفته سوم، اقتصاد منطقه یورو باز هم نگران‌کننده نشان داد و یورو باز هم نسبت به متوسط ارزش آن در هفته ماقبل در برابر دلار کاهش چشمگیر ۲,۹۵ درصدی را تجربه کرد. هر چند اتحادیه اروپا و صندوق بین‌المللی پول موافقت خود را با اعطای کمک مالی ۱۱۰ میلیارد یورو (معادل ۱۴۷ میلیارد دلار امریکا) به یونان رسماً اعلام کردند، این خبر تنها یک روز خوش‌بینی به بهبود اوضاع اقتصادی منطقه یورو به همراه داشت، اما این خوش‌بینی دوام نیافت و نگرانی به بازار کشورهای اتحادیه اروپا بازگشت. اعضای اتحادیه اروپا مبلغ ۸۰ میلیارد یورو و صندوق بین‌المللی پول نیز مبلغ ۳۰ میلیارد یورو را برای نجات یونان از خطر ورشکستگی کنار گذاشته بودند. واکنش سریع، اما مثبت بازار و تقویت یورو در برابر دلار دوام نیاورد و بازار از حرکت

بازار طلا تب می کند

جدول شماره ۱) نوسان قیمت یورو در بازارهای لندن و نیویورک

طلا (هر اونس به دلار)		تاریخ
نیویورک	لندن	
۱۰۸۵/۶۰	۱۰۹۱/۲۰	۱۳۸۹/۰۱/۰۴
۱۰۹۴/۲۵	۱۰۹۲/۰۵	۱۳۸۹/۰۱/۰۵
۱۱۰۵/۲۵	۱۱۰۳/۹۵	۱۳۸۹/۰۱/۰۶
۱۱۱۰/۳۰	۱۱۰۷/۵۰	۱۳۸۹/۰۱/۰۹
۱۱۰۴/۱۵	۱۱۰۳/۱۵	۱۳۸۹/۰۱/۱۰
۱۱۱۲/۷۵	۱۱۱۲/۷۵	۱۳۸۹/۰۱/۱۱
۱۱۲۴/۸۰	۱۱۲۷/۱۰	۱۳۸۹/۰۱/۱۲
.	.	۱۳۸۹/۰۱/۱۳
۱۱۳۰/۹۰	.	۱۳۸۹/۰۱/۱۶
۱۱۳۴/۱۵	۱۱۳۷/۴۰	۱۳۸۹/۰۱/۱۷
۱۱۴۸/۲۵	۱۱۴۵/۷۵	۱۳۸۹/۰۱/۱۸
۱۱۵۰/۴۰	۱۱۵۰/۸۰	۱۳۸۹/۰۱/۱۹
۱۱۶۰/۸۰	۱۱۵۲/۵۰	۱۳۸۹/۰۱/۲۰
۱۱۵۶/۱۵	۱۱۶۳/۷۵	۱۳۸۹/۰۱/۲۳
۱۱۵۲/۹۰	۱۱۴۹/۸۶	۱۳۸۹/۰۱/۲۴
۱۱۵۴/۴۰	۱۱۵۷/۳۰	۱۳۸۹/۰۱/۲۵
۱۱۵۸/۸۵	۱۱۵۹/۳۰	۱۳۸۹/۰۱/۲۶
۱۱۳۶/۲۵	۱۱۳۷/۰۵	۱۳۸۹/۰۱/۲۷
۱۱۳۴/۴۵	۱۱۳۱/۹۵	۱۳۸۹/۰۱/۳۰
۱۱۳۹/۶۵	۱۱۴۱/۵۵	۱۳۸۹/۰۱/۳۱
۱۱۴۶/۱۵	۱۱۳۸/۸۰	۱۳۸۹/۰۲/۰۱
۱۱۴۱/۴۵	۱۱۳۵/۵۵	۱۳۸۹/۰۲/۰۲
۱۱۵۶/۴۵	۱۱۵۵/۸۵	۱۳۸۹/۰۲/۰۳
۱۱۵۳/۷۵	۱۱۵۴/۹۵	۱۳۸۹/۰۲/۰۶
۱۱۶۹/۸۰	۱۱۴۹/۵۰	۱۳۸۹/۰۲/۰۷
۱۱۷۰/۸۵	۱۱۶۱/۰۰	۱۳۸۹/۰۲/۰۸
۱۱۶۷/۰۵	۱۱۶۶/۷۵	۱۳۸۹/۰۲/۰۹
۱۱۷۷/۷۵	۱۱۷۹/۱۵	۱۳۸۹/۰۲/۱۰
۱۱۸۲/۹۰	.	۱۳۸۹/۰۲/۱۳
۱۱۷۱/۲۵	۱۱۷۲/۶۵	۱۳۸۹/۰۲/۱۴
۱۱۷۴/۷۵	۱۱۷۲/۲۵	۱۳۸۹/۰۲/۱۵
۱۲۰۳/۹۵	۱۱۸۴/۸۵	۱۳۸۹/۰۲/۱۶
۱۲۰۷/۸۰	۱۱۹۴/۵۵	۱۳۸۹/۰۲/۱۷

هفته نخست اردیبهشت برای معامله‌گران طلا در بازارهای جهانی خوب نبود چرا که متوسط قیمت طلا در این هفته نسبت به متوسط قیمت آن در هفته ما قبل، در بازار نیویورک ۰,۷۰ درصد کاهش یافت. البته بازار طلا تحت تأثیر خبر مربوط به فساد مالی بانک سرمایه‌گذاری گل‌مدن ساکس قرار داشت، زیرا این بانک از بزرگ‌ترین فعالان بازار طلا محسوب می‌شود، تا اینکه انتشار گزارشی از دورنمای اقتصادی آمریکا در ماه مارس باعث بهبود قیمت طلا شد و بازار به طلا روی خوش نشان داد و معامله‌گران را بر آن داشت تا به طلا به عنوان دارایی امن روی آورند. سوداگران ترجیح دادند با خرید طلا به عنوان یک دارایی امن از حاشیه امنیت برخوردار باشند. در هفته دوم، متوسط قیمت طلا نسبت به هفته نخست ۲,۱۲ درصد رشد کرد تا اینکه شورای جهانی طلا اعلام کرد، صندوق بین‌المللی پول در ماه فوریه در اجرای دومین مرحله از برنامه فروش طلای خود اقدام به عرضه ۵,۶ تن طلا کرده است. این خبر نشان از آن داشت که همواره معامله‌گران به خرید طلا روی می‌آورند، تا آنجا که بحران یونان و ناتوانی دولت این کشور باز هم معادلات بازارهای جهانی را به نفع طلا تغییر داد و موجب فرار سرمایه‌ها به سوی دارایی‌های امن‌تر نظیر طلا شد، حتی تقویت دلار و صعود آن به بالاترین سطح یک سال گذشته در برابر یورو نیز نتوانست نظر سوداگران را تغییر دهد. اما انتشار گزارشی از افزایش بی‌سابقه موجودی طلای شرکت SPDR Gold Trust به سطح ۱۱۵۲,۹ تن تا اندازه‌ای رویکرد سرمایه‌ها به بازار طلا را کاهش داد و دیدگاه مثبت فدرال رزرو به دورنمای اقتصاد آمریکا تمایل به خرید دارایی‌های پرریسک‌تر را افزایش داد. بررسی عملکرد بازار طلا در پایان آوریل نشان داد که قیمت طلا در طول این ماه ۶ درصد رشد داشته است. هفته سوم اردیبهشت هم از رشد ۱,۷۳ درصد متوسط قیمت طلا نسبت به متوسط هفته دوم در بازار نیویورک حکایت داشت تا آنجا که دامنه نوسانات قیمت طلا بسیار فراتر از انتظار نشان داد؛ چه اینکه بیم آن می‌رفت بیماری اقتصادی یونان دامن اقتصاد انگلیس را هم بگیرد. کارشناسان اعلام کردند، در این شرایط چشم‌انداز بازار اوراق قرضه به هیچ وجه مناسب نیست و سرمایه‌گذاران به بازار اوراق قرضه بی‌اعتمادند. حتی صندوق بین‌المللی پول نیز اعلام کرد، در ماه مارس اقدام به فروش ۱۸,۵ تن طلا کرده است. افت شاخص‌ها در بورس‌های جهانی در هفته سوم چشمگیر بود و طلا در بازار فلزات قیمتی همچنان به روند صعودی خود ادامه داد و حتی در مقطعی قیمت نقدی هر اونس طلا به بیش از ۱۲۱۰ دلار رسید که تا بالاترین رکورد تاریخی خود تنها ۱۶ دلار فاصله داشت. تقریباً تمامی بورس‌های معتبر جهان از بورس چین و ژاپن تا انگلستان و آلمان به میزان قابل توجهی سقوط کردند و شاخص‌های اصلی سهام در آمریکا تمام افزایش خود طی سال جاری را از دست دادند، اما بازار شاهد تداوم روند صعودی طلا بود. علت واقعی روند صعود دیوانه‌کننده طلا از نظر کارشناسان این بود که در شرایط فعلی سرمایه‌گذاران از دلار آمریکا و طلا به عنوان پوششی در برابر بحران بدهی‌ها در اروپا و انگلیس استفاده می‌کنند. جدول شماره دو نوسان قیمت هر اونس طلا را در بازارهای لندن و نیویورک به نمایش می‌گذارد.

بازار نفت و قیمت‌های نامطمئن

جدول شماره ۳) نوسان قیمت هر بشکه نفت در بازارهای لندن و نیویورک و سبد نفتی اوپک

تاریخ	نفت خام (بشکه به دلار)	
	(نفت پایه آمریکا)	(سبد اوپک)
۱۳۸۹/۰۱/۰۴	۷۹/۶۲	۸۰/۶۱
۱۳۸۹/۰۱/۰۵	۷۹/۶۱	۸۰/۵۳
۱۳۸۹/۰۱/۰۶	۷۹/۲۹	۸۰/۰۰
۱۳۸۹/۰۱/۰۹	۸۷/۱۷	۸۲/۱۷
۱۳۸۹/۰۱/۱۰	۸۱/۲۸	۸۲/۳۷
۱۳۸۹/۰۱/۱۱	۸۲/۷۰	۸۳/۷۶
۱۳۸۹/۰۱/۱۲	۸۴/۰۱	۸۴/۸۷
۱۳۸۹/۰۱/۱۳	۰	۰
۱۳۸۹/۰۱/۱۶	۸۵/۸۸	۸۶/۶۲
۱۳۸۹/۰۱/۱۷	۸۶/۱۵	۸۶/۸۴
۱۳۸۹/۰۱/۱۸	۸۵/۵۹	۸۵/۸۸
۱۳۸۹/۰۱/۱۹	۸۴/۸۱	۸۵/۳۹
۱۳۸۹/۰۱/۲۰	۸۴/۸۳	۸۴/۹۲
۱۳۸۹/۰۱/۲۳	۸۴/۷۷	۸۴/۳۴
۱۳۸۹/۰۱/۲۴	۸۴/۷۲	۸۴/۰۵
۱۳۸۹/۰۱/۲۵	۸۶/۱۵	۸۵/۸۴
۱۳۸۹/۰۱/۲۶	۸۷/۱۷	۸۵/۵۱
۱۳۸۹/۰۱/۲۷	۸۵/۹۹	۸۳/۲۴
۱۳۸۹/۰۱/۳۰	۸۴/۲۳	۸۱/۴۵
۱۳۸۹/۰۱/۳۱	۸۴/۸۰	۸۳/۴۵
۱۳۸۹/۰۲/۰۱	۸۵/۷۰	۸۳/۶۸
۱۳۸۹/۰۲/۰۲	۸۵/۶۷	۸۳/۷۰
۱۳۸۹/۰۲/۰۳	۸۷/۲۵	۸۵/۱۲
۱۳۸۹/۰۲/۰۶	۸۷/۰۱	۸۴/۲۰
۱۳۸۹/۰۲/۰۷	۸۵/۷۸	۸۲/۴۴
۱۳۸۹/۰۲/۰۸	۸۶/۱۶	۸۳/۲۲
۱۳۸۹/۰۲/۰۹	۸۶/۹۰	۸۵/۱۷
۱۳۸۹/۰۲/۱۰	۸۷/۴۴	۸۶/۱۵
۱۳۸۹/۰۲/۱۳	۸۸/۹۴	۸۶/۱۹
۱۳۸۹/۰۲/۱۴	۸۵/۶۷	۸۲/۷۴
۱۳۸۹/۰۲/۱۵	۸۲/۶۱	۷۹/۹۷
۱۳۸۹/۰۲/۱۶	۷۹/۵۳	۷۷/۱۱
۱۳۸۹/۰۲/۱۷	۷۸/۲۷	۷۵/۱۱

متوسط بهای نفت خام پایه آمریکا در هفته نخست اردیبهشت نسبت به متوسط آن در هفته ماقبل در بازار نیویورک ۱,۳۲ درصد کاهش یافت. اوضاع از حاکم شدن جو ریسک‌گریزی بر بازار نفت خبر می‌داد و در آستانه سررسید زمان تحویل محموله‌های نفتی ماه مه، معامله‌گران بازار نفت فروش‌های سوداگرانه را کلید زدند. آتشفشان ایسلند و لغو پروازها در سراسر اروپا تقاضا برای سوخت جت را بشدت کاهش داد و رشد ارزش دلار کاهش قیمت نفت را رقم زد. اما گزارش‌های امیدوارکننده از اوضاع اقتصادی آمریکا و احتمال از سرگیری پروازها در فرودگاه‌های اروپا از افت شدیدتر قیمت نفت جلوگیری کرد. از سوی دیگر، گزارش هفتگی اداره کل اطلاعات انرژی آمریکا نشان داد موجودی انبار نفت خام در هفته منتهی به ۱۶ آوریل نسبت به هفته ماقبل آن ۱,۹ میلیون بشکه افزایش داشته است، در حالی که انتظار می‌رفت ۳۰۰ هزار بشکه کاهش نشان دهد. افزون بر این، افزایش موجودی انبار بنزین و فرآورده‌های میان تقطیر آمریکا دور از انتظار معامله‌گران بازار نفت بود. اما عوامل دخیل در بهبود اوضاع اقتصاد داخلی آمریکا رشد قیمت نفت را به ارمغان آورد، تا آنجا که در هفته دوم، متوسط بهای نفت خام پایه آمریکا نسبت به هفته نخست در بازار نیویورک ۰,۹۱ درصد افزایش یافت. البته کارشناسان با توجه به انتشار ارقام موجودی انبار نفت آمریکا به عنوان بزرگ‌ترین بازار مصرفی انرژی در جهان انتظار داشتند قیمت بیشتر شود، اما اوضاع بحرانی اقتصاد یونان و تقویت دلار در برابر سبدهی از ارزها، زمینه را برای خروج سرمایه‌ها از بازار نفت به سوی بازار ارز فراهم کرد. افزون بر همه عوامل، انتشار گزارشی از کاهش تقاضای خرده‌فروشی بنزین و کاهش تقاضای فیزیکی در بازار فرآورده‌های انرژی باعث شد قیمت نفت و فرآورده‌ها بر اساس برخی پیش‌بینی‌ها افزایش نیابد. از این رو، در هفته سوم، متوسط بهای نفت خام پایه آمریکا در بازار نیویورک به نسبت هفته قبل ۴,۷۶ درصد افت کرد. بهبود اوضاع اقتصاد داخلی آمریکا از یک سو و موافقت وزیران دارایی کشورهای عضو منطقه یورو و صندوق بین‌المللی پول برای کمک مالی ۱۱۰ میلیارد یورویی به یونان باعث شد بازارهای سهام در اروپا و آمریکا تقویت شوند. از سوی دیگر انتشار خبر وقوع نشستی در مسیر انتقال نفت در خلیج مکزیک، نگرانی‌هایی نسبت به امکان بروز اختلال در عرضه نفت پدید آورد تا بهای نفت در اولین روز هفته سیر صعودی طی کند و به بالاترین سطح خود طی ۱۹ ماه گذشته برسد. اما اواسط هفته ترس سرمایه‌گذاران از گسترش دامنه بحران مالی یونان به دیگر کشورهای منطقه یورو باعث ریسک‌گریزی و رویگردانی آنان از بازارهای سهام و نفت و تقویت اوضاع دلار شد. تحلیل‌گران از احتمال کند شدن رشد اقتصاد جهانی در اثر بحران به وجود آمده در یونان سخن می‌گویند، تا آنجا که بهای نفت در پایان هفته نزدیک به ۱۳ درصد نسبت به ابتدای آن افت کرد که این شدیدترین افت در نوع خود طی یک سال و نیم گذشته است. جدول شماره ۳) نوسان قیمت هر بشکه نفت را در بازارهای لندن و نیویورک و سبد نفتی اوپک نشان می‌دهد. ■